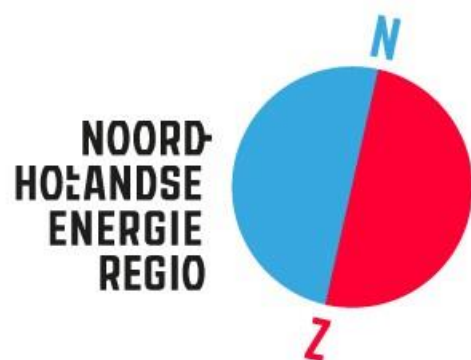

Handreiking praktijk: lokale initiatieven en eigendom

Opgesteld door:

Ingrid Laane (Decisio)

Romy Hoogeveen (Decisio)

December 2019

Disclaimer

Het onderzoek voor deze handreiking vond plaats in het vierde kwartaal van 2019. Door de vele onderzoeken, ontwikkelingen en innovaties ten behoeve van de energietransitie kunnen inzichten snel wijzigen. Nieuwe en relevante inzichten voor deze onderwerpen zullen op een later moment worden verwerkt.

Kijk voor actuele informatie over de RES Noord-Holland Noord en Noord-Holland Zuid op de websites: <https://energieregionhn.nl/> en <https://energieregionhz.nl/>

1. Inleiding

Achtergrond

De komende tijd wordt gewerkt aan het opstellen van een Regionale Energiestrategie (RES) in zowel Noord-Holland Noord als Noord-Holland Zuid. Regio's moeten zelf hun strategie uitwerken om hun bijdrage aan de energietransitie (opwek van duurzame elektriciteit en omslag naar alternatieven voor aardgas) vorm te geven. Deze handreiking biedt antwoord op enkele praktische vragen die in het proces van de RES naar voren komen. Meer specifiek worden vraagstukken rondom lokale initiatieven en eigendoms kwesties behandeld.

Voor wie is de handreiking bedoeld?

De handreiking geeft gemeenten die te maken hebben met lokale energie-initiatieven inzicht in de verschillende eigendomsstructuren van lokale initiatieven. Daarnaast wordt via voorbeelden uit de praktijk inzicht gegeven in welke instrumenten er door gemeenten en provincie ter beschikking worden gesteld om lokale initiatieven te ondersteunen. Speciale aandacht gaat hierbij uit naar de instrumenten om minder draagkrachtige bewoners te betrekken. Dit met als doel om ambtenaren handvatten te geven in het ondersteunen van lokale initiatieven. Onderstaande vragen worden in deze handreiking beantwoord:

- Welke verschillende eigendomsstructuren bestaan er momenteel en hoe verhouden deze zich tot de voorwaarden die er in het Klimaatakkoord gesteld worden?
- Welke mogelijkheden worden er geboden om minder draagkrachtige bewoners mee te nemen?
- Welke instrumenten worden er door de provincie en gemeente ter beschikking gesteld om lokale initiatieven op het gebied van duurzame energie opwekking te faciliteren?

Leeswijzer

Om deze vragen te kunnen beantwoorden wordt in hoofdstuk 2 eerst ingegaan op de definitie van een lokaal initiatief en de verschillende verschijningsvormen. Hoofdstuk 3 behandelt de eigendomsstructuren van lokale initiatieven en hoofdstuk 4 gaat in op de vraag hoe bewoners kunnen participeren in een lokaal initiatief (met of zonder financiële inleg). Tot slot worden in hoofdstuk 5 de instrumenten van zowel provincies als gemeenten om lokale initiatieven te ondersteunen besproken. De inhoud van deze handreiking is primair gebaseerd op

deskresearch. Daarnaast is gesproken met een lokaal initiatief (Zilverzon) en HIER.nu, een kennisplatform voor lokale energie initiatieven.

2. Wat is een lokaal initiatief?

2.1 Klimaatakkoord en lokale initiatieven

Participatie en draagvlak zijn essentieel voor de energietransitie en daarmee voor de uitvoerbaarheid van het klimaatakkoord. In het klimaatakkoord is daarom de **ambitie** opgenomen dat 50 procent van nieuwe hernieuwbare productie op land in **eigendom** komt van de **lokale omgeving**. Dit betekent dat de ambitie alleen geldt voor opwek en niet voor warmte-initiatieven. In aanvulling op deze ambitie zijn in de handreiking RES verschillende uitgangspunten genoemd om te waarborgen dat energieprojecten op **participatieve wijze** tot stand komen. Eén van deze uitgangspunten is om de omgeving te laten delen in de lusten. Er zijn inmiddels verschillende middelen ontwikkeld om de opbrengst (deels) in de omgeving te doen landen (mensen laten mee investeren, gesocialiseerde grondcontracten, omgevingsfondsen of regionaal aanbesteden).

De 'lokale omgeving' is niet gedefinieerd in het Klimaatakkoord. Het is ook onmogelijk om dat te doen want elk project is anders. Een nauwe definitie zou projecten kunnen vertragen. Het proces om deze definitie in het project te definiëren is een belangrijk onderdeel van de projectontwikkeling en procesparticipatie. Het is van belang dat initiatiefnemers samen met de gemeente en de omgeving daar een gesprek over hebben. Wie betrekken we en welke rol wil de omgeving nemen? Dit kunnen bijvoorbeeld bewoners, ondernemers, boeren en mogelijk ook lokale overheid (als grondeigenaar) zijn. Een belangrijke speler hierin is het bevoegd gezag. Die controleert of de omgeving goed is meegenomen. Daarnaast dient de initiatiefnemer het principe hanteren: "iedereen kan meedoen".¹

2.2 Definitie van lokaal initiatief

Net als het begrip 'lokale omgeving' is ook het begrip 'lokaal initiatief' niet gedefinieerd. De gangbare definitie is echter een initiatief vanuit burgers. Dit zijn dus zowel de meer informele burgerinitiatieven die verschillende verschijningsvormen kennen, als de meer formele lokale energiecoöperaties. Voorwaarde is dat de initiatieven zich primair richten op de **eigen leefomgeving en gemeenschap** (wijk, dorp, stad of regio), met een brede energiedoelstelling die ze combineren met sociale, maatschappelijke en economische doelen.

¹ <https://energiesamen.nu/wp-content/uploads/2019/04/20190327-Energie-Samen-Basisdocument-RES.pdf>

2.3 Keuzemogelijkheden voor lokale initiatieven

Bewoners die een initiatief op het gebied van duurzame energie willen opzetten hebben grofweg vier keuzemogelijkheden:

1. Bewonersinitiatief ontwikkelt en exploiteert geheel zelfstandig een zonneweide, collectief zonnedak of windmolen

Bewoners kunnen geheel zelfstandig een zonneweide, collectief dak of windmolen bouwen en exploiteren. De gemeente kan als partner daarin financieel deelnemen en/of bepaalde onderzoeken, die nodig zijn voor de vergunningverlening, voor haar rekening nemen. De ontwikkeling en exploitatie van een zonneweide, collectief dak en windmolen (bouw, verkoop elektriciteit op de stroommarkt, beheer en onderhoud, facturering energieafnemers) zijn complex, maar kunnen ook (deels) uitbesteed worden aan een ontwikkelaar en een bestaand energie(handels)bedrijf.

2. De lokale initiatiefgroep brengt haar activiteiten onder bij een nieuwe projectontwikkeling

Als een lokaal initiatief gelijk oploopt met een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling op het gebied van duurzame energieopwekking, dan kan een lokaal initiatief daarin vaak goed ingebed worden, en kan de nieuwe bewoner zich inkopen. De gemeente stelt hiervoor de planologische kaders vast.

3. De lokale initiatiefgroep brengt haar activiteiten onder bij een bestaande projectontwikkelaar

Sommige lokale initiatiefgroepen zullen de realisatie van hun doelstellingen voldoende terugzien als zij verder gaan onder de vleugels van een professionele ontwikkelaar, energiebedrijf of energiecoöperatie. Ontwikkelaars staan in het algemeen welwillend tegenover het faciliteren van dergelijke lokale groepen, omdat dit voor hen een vergroting betekent van het lokale draagvlak van hun project. De gemeente staat hier als partij wat verder vanaf.

4. Er worden certificaten gekocht in een bestaand project

Een lokale initiatiefgroep kan een obligatie of ander participatiebewijs vergaren in een bestaand project. Met het rendement kan zij vervolgens andere activiteiten financieren. Het gevoel van eigenaarschap is daarmee wel teruggebracht tot een financiële constructie.

Meer informatie?

Deze vier verschijningsvormen zijn in meer detail uitgewerkt in de [RVO handreiking](#). Ook de [participatiewaaijer](#) geeft een overzicht van verschillende vormen van projectparticipatie (zowel ontwerp- als financiële participatie).

Meer achtergrondinformatie en praktische tips voor (potentiele) initiatiefnemers (e-learning module, voorbeeldcontracten etc.) is op de site van [hieropgewekt](#) te vinden. Ook is er een [stappenplan](#) ontwikkeld die gemeenteambtenaren helpt bij het bieden van de juiste ondersteuning aan lokale initiatieven.

3. Eigendomsstructuren van lokale initiatieven

De eigendomsverhoudingen verschillen tussen de vier varianten zoals bovenstaand beschreven. Een geheel zelfstandig bewonersinitiatief (variant 1) zal naar alle waarschijnlijkheid in volledig eigendom zijn van de bewoners. Wanneer een lokaal initiatief zich aansluit bij een bestaand of nieuw te realiseren project, dan koopt het initiatief zich in voor een bepaald deel van het project: het is dan mede-eigenaar, samen met de andere deelnemende partijen (projectontwikkelaars, energiebedrijven, lokale overheid). In de vierde verschijningsvorm, waarbij certificaten worden gekocht in een bestaand project, is er enkel sprake van financiële participatie en is er geen lokaal eigendom.

Gemeentelijke energiemaatschappij

Een andere interessante ontwikkeling, waarbij het eigendom in publieke handen is, is een gemeentelijke energiemaatschappij. Dit zijn gemeenten die zelf een BV oprichten om energie op te wekken. Dit is bijvoorbeeld het geval in de gemeente Twenterand en Oldebroek. De gemeente leent hiervoor geld bij BNG (nu 0,6% rente) en leent dit vervolgens tegen marktconforme tarieven door aan de 'overheids BV' (b.v. tegen 2,5%). De BV betaalt eventueel ook nog pacht voor de grond. En BV exploiteert de zonnepanelen, incasseert subsidie en laat een bedrijf het feitelijke beheer doen.

3.1 Rechtsvormen van lokale initiatieven

Een lokaal initiatief kan verschillende rechtsvormen hebben. In verreweg de meeste gevallen is er sprake van een coöperatieve vereniging, maar ook kan er sprake zijn van een stichting of vereniging. De rechtsvormen verschillen primair op twee aspecten: **economisch belang** en **besluitvorming**

Economisch belang: verschil tussen coöperatie en vereniging

Een coöperatie is een vereniging die een winstoogmerk mag hebben en winst uit mag keren aan de leden. Daarnaast is het verschil met een vereniging dat een coöperatie overeenkomsten met de leden aangaat: de coöperatie koopt voor ze in, levert diensten, zorgt voor onderhoud enz. Leden betalen (of ontvangen) daarvoor naar rato van die dienstverlening. Bij een vereniging heb je een contributie, die meestal voor iedereen gelijk is en waaruit gezamenlijke kosten worden betaald.

Besluitvorming: verschil tussen vereniging en stichting

Bij een vereniging (zowel coöperatieve vereniging als een reguliere vereniging) beslissen de leden, en in principe iedereen die zich aan wil sluiten kan lid worden. De leden kiezen het bestuur, dat de lopende zaken regelt. Bij een stichting is er alleen maar een bestuur, en dat bestaat vaak maar uit een paar mensen. Als er een bestuurder weg gaat, kiezen de overgebleven leden een nieuwe bestuurder.

3.2 Wat zien we in de praktijk?

Zoals gezegd kiezen lokale initiatieven in de praktijk vaak voor een coöperatieve rechtsvorm. Bij een 'pure' coöperatie wordt het eigenaarschap en zeggenschap gecombineerd. De leden zijn mede-eigenaar en hebben binnen de coöperaties zeggenschap over de bedrijfsvoering, winstverdeling en nieuwe investeringen. Zeggenschap is bij de coöperaties democratisch georganiseerd: ieder lid heeft een stem. Ook kan iedereen lid worden. De huidige coöperaties richten zich vooral op wind- en zonne-energie. Er is momenteel nog maar één coöperatief warmtenet in Nederland².

Ook kan er sprake zijn van een coöperatie met daaronder een BV. Onder de coöperatie is dan een BV opgericht voor de uitvoer van de dagelijkse gang van zaken. De leden van de coöperatie zijn eigenaar, maar het **zeggenschap is uitbesteed** aan het bestuur (wat ook een ondernemer kan zijn). Dit type coöperatie heeft verschillende verschijningsvormen. Het kan zijn dat de oorsprong van een initiatief ligt in een coöperatie, waarbij er vanuit efficiency overwegingen is gekozen om een BV op te richten om zo besluitvorming te vergemakkelijken. Ook kan een ondernemer de initiatiefnemer zijn van een project, waarbij de coöperatie een middel kan zijn om aan te tonen dat het project op participatieve wijze tot stand is gekomen. Leden zijn dan formeel wel eigenaar, maar in de praktijk hebben zij geen of beperkte zeggenschap hebben over wat er met het geld gebeurt.

Wanneer een lokaal initiatief zich meldt bij de gemeente is het van belang oog te hebben voor de verschillende verschijningsvormen. Door de statuten van een energievoöperatie goed door te nemen wordt duidelijk met welke verschijningsvorm je te maken hebt.

² <https://www.hierverwarmt.nl/project/een-eigen-buurtwarmtenet-in-eva-lanxmeer>

4. Hoe kunnen burgers participeren in een lokaal initiatief?

4.1 Participeren met financiële inleg

De gangbare werkwijze is dat je als bewoner een participatie in een lokaal initiatief koopt. Met een participatie wordt een aandeel bedoeld. Dit gaat om een aandeel in het te realiseren project. Afhankelijk van het aantal participaties (bij windprojecten vaak winddelen genoemd en bij zonneprojecten, zonnedelen) betalen leden hiervoor een vast bedrag en wordt vervolgens de opbrengst afgetrokken van de energierekening. Vaak gebeurt dit via de postcoderegeling (zie kader). Ook delen leden mee in de winst van de coöperatie. De inleg van leden is eigen vermogen. Een lokaal initiatief kan voor 100% met eigen vermogen gefinancierd worden, maar ook deels met vreemd vermogen. Dit is geleend geld. Hierover dient rente en aflossing betaald te worden.

Meer informatie over verschillende financieringsvormen en de voor- en nadelen hierbij is in de [RVO handreiking](#) te vinden.

Postcoderoosregeling

Veel coöperaties maken gebruik van De Regeling Verlaagd Tarief (= verlaging energiebelasting). Dit is de officiële naam van wat vaak de postcoderoosregeling genoemd wordt. De regering heeft dit systeem bedacht voor mensen die geen zonnepanelen op hun eigen dak kunnen plaatsen of windenergie kunnen opwekken. Deze mensen kunnen zich verenigen in een coöperatie en dan op een dak van een boerenschuur of bedrijf een collectief zonnepanelensysteem plaatsen. Als coöperatie kies je een postcoderoosgebied. Dit bestaat uit een postcode van 4 cijfers die de kern vormt (de roos) en alle postcodes die eraan grenzen. Als in dat gebied een zonnepanelensysteem of windmolens worden gebouwd kunnen alle mensen die in dat gebied wonen lid worden en deelnemen. Via een energiebedrijf komt de stroom dan bij de leden. Als je deelneemt aan deze regeling hoeft er voor de opgewekte stroom die je via de coöperatie afneemt over de eerste 10.000 kWh geen energiebelasting te worden betaald. Bij een postcoderooscoöperatie betaal je afhankelijk van je verbruik een bedrag om te investeren en krijg je zelf de energiebelasting terug.

4.2 Participeren zonder financiële inleg

Een van de uitgangspunten van het Klimaatakkoord is dat iedereen aan de klimaattransitie mee moet kunnen doen. Daarom is het van belang om ervoor te zorgen dat niet alleen draagkrachtige bewoners in lokale initiatieven kunnen participeren, maar ook mensen met minder geld. In deze paragraaf zijn enkele voorbeelden gegeven coöperaties die ook bewoners met beperkte financiële middelen de mogelijkheid geven om deel te nemen.

Een aantal voorbeelden is ons bekend waarbij coöperaties in hun eigendomsstructuur expliciet aandacht hebben besteed aan inclusiviteit. In deze paragraaf is een aantal voorbeelden opgenomen:

Hellendoorn op Rozen

Hellendoorn Op Rozen³ is een ledencoöperatie die gebruik maakt van de postcoderoosregeling. Anders dan bij een reguliere regeling hoef je niet zelf te investeren in de zonnepanelen en kan je ook deelnemen als je geen eigen geld hebt. Afhankelijk van je energieverbruik, kan dit voor een paar tientjes per jaar.

Dit werkt als volgt: van het totale investeringsbedrag voor een zonnedak betalen de leden ongeveer 1% als lidmaatschap, 80% wordt geleend (vreemd vermogen, bijvoorbeeld geleend bij een bank) en voor 19% kunnen leden zelf investeren door het beschikbaar stellen van een achtergestelde lening aan de coöperatie.

Voorbeeld: Bij een investering van 1,5 miljoen euro betalen de leden aan lidmaatschap eenmalig samen € 15.000,-. Er wordt door de coöperatie 1,2 miljoen geleend en er is € 285.000,- beschikbaar aan ruimte om te investeren door de leden. Dit gebeurt in de vorm van een Achtergestelde Lening, die in eerste instantie alleen aan de leden wordt aangeboden. De lening biedt een rente van 5%.

De coöperatie is eigenaar van de panelen en leden zijn samen eigenaar van de coöperatie. Het voordeel van de teruggave op de energiebelasting wordt niet volledig teruggestort op de eigen rekening van de leden (zoals bij een postcoderoos-coöperatie die volledig met eigen vermogen van de leden is gefinancierd), maar deelnemers krijgen een deel hiervan van terug van de coöperatie. De rest wordt gebruikt om de exploitatiekosten en rente/aflossing voor aangetrokken leningen mee uit te betalen.

³ <http://www.hellendoornoprozen.nl>

Ook voor de energiecoöperatie **Emmeloord Opgewekt** (biogas) hoeft geen inleg betaald te worden door deelnemers. Zij betalen een jaarlijkse bijdrage die van de korting op de energiebelasting wordt ingehouden.

Ook kunnen minder draagkrachtige bewoners via omgevingsfondsen profiteren van een duurzaam initiatief. Hoewel bewoners, anders dan in bovenstaande twee voorbeelden niet participeren in een project, kunnen zij via een omgevingsfonds wel gecompenseerd worden voor eventuele lasten en kunnen zij meedelen in de lusten.

5. Instrumenten overheid ter ondersteuning van lokale initiatieven

Provincies als gemeenten hebben een aantal instrumenten ter beschikking om lokale initiatieven te stimuleren. Dit zijn zowel financiële als niet- financiële instrumenten⁴.

5.1 Financiële instrumenten

De meest voorkomende financiële instrumenten zijn:

- Subsidies
- Energiefondsen (leningen, garantstelling, participatie)
- Bijdrage aan grondkosten

Subsidie

In een aantal provincies en in veel gemeentes is er een subsidie voor energiecoöperaties, energiecollectieven en/of lokale energie initiatieven. De definitie van de doelgroep, doelstelling en voorwaarden van de subsidie kunnen per provincie en gemeente verschillen. Dit hangt ook samen met provinciaal en gemeentelijk beleid. Bij ons is bekend dat er in de provincies Limburg, Zuid-Holland, Noord-Holland, Gelderland, Overijssel, Drenthe, Groningen en Friesland een vorm van subsidie is waar energiecoöperaties gebruik van kunnen maken, bijvoorbeeld voor de opstart van de coöperatie of voor het uitvoeren van een project. Er kunnen speciale voorwaarden gelden voor specifieke projecten, zoals in Zuid-Holland voor projecten gericht op duurzame warmte of het gasloos maken van gebouwen. Ook worden in regelingen soms verschillende beleidsdoelstellingen nagestreefd.

Energiefondsen

Bijna alle provincies hebben een revolverend energiefonds. Een energiefonds is er voor het financieren van duurzame energie projecten. Het verschil met een subsidie is dat het geld ook weer terugbetaald moet worden aan het fonds. Financiering is er in verschillende vormen. De meest veel voorkomende vormen zijn: een lening, garantstellingen en participaties. In bijlage 1 is een toelichting op de verschillen tussen deze drie financieringsvormen opgenomen. De voorwaarden voor financiering verschillen per provinciaal fonds, maar energiecoöperaties zijn vaak expliciet als doelgroep opgenomen.

Gemeentelijke energiefondsen en regionale aanjaagfondsen

Ook gemeentes kunnen een energiefonds oprichten. Het Energiefonds Utrecht is hier een voorbeeld van. Het is een initiatief van de gemeente Utrecht uit 2013 om de energietransitie te versnellen. Medio 2017 heeft de provincie besloten zich aan te sluiten bij het bestaande fonds en garant te gaan staan voor een extra fondsvermogen ingebracht door de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Hiermee is er samenwerking tussen provincie, gemeente en de BNG in het fonds. Het is een revolverend fonds waaruit tijdelijk middelen beschikbaar worden gesteld aan energie initiatieven (onder andere coöperaties) tegen betaling van een (maat)schappelijk rentetarief. Deze middelen dienen in maximaal 15 jaar weer te worden terugbetaald. Het geld dat in het revolverende fonds terugvloeit, kan vervolgens opnieuw worden uitgezet voor energiebesparende/opwekkende initiatieven. Soortgelijke revolverende aanjaagfondsen zijn ook opgezet door samenwerkende (kleinere) gemeenten. Bijvoorbeeld het Achterhoeks energiefonds het stimuleringsfonds DECRA (opgericht door de gemeente Alkmaar, Bergen, Castricum, Heerhugowaard en afval- en energiebedrijf HVC).

Bijdrage aan grondkosten

Voor veel overheden (zowel Rijk als gemeenten) is de bouw van een windpark of zonneweide een bron van inkomsten. Dat kan in de vorm van leges en OZB zijn, maar ook in de vorm van verkoop van grond of pachtvergoedingen. Het verlagen van pachtvergoedingen, lagere leges voor duurzame energie-installaties of het (gratis) beschikbaar stellen van grondposities kan een initiatiefnemen meer financiële armslag bezorgen.

5.2 Niet financiële instrumenten

De meest voorkomende niet financiële instrumenten zijn⁵:

Ondersteuning (organisatorisch en adviserend)

De gemeente kan een initiatief met raad en daad terzijde staan. Zo kan zij advies geven over juridische en planologische zaken en de bestaande gemeentelijke voorzieningen ter beschikking stellen van het initiatief (communicatie, huisvesting, ICT, zalen voor bijvoorbeeld informatieavonden, etc.) Uit de handreiking 'quick wins

5

<https://www.rvo.nl/sites/default/files/Handreiking%20participatiemodellen%20wind%20op%20land.pdf>

bij lokale initiatieven' blijkt echter dat niet alle gemeenten hier door capaciteitsgebrek toe in staat zijn.

Inbreng in natura: ter beschikking stellen grondposities, projectleiding

Als de gemeente zelf grondposities of daken in bezit heeft die in aanmerking komen voor het realiseren van een zonne- of windproject, kan zij deze gratis of tegen een lagere pachtvergoeding ter beschikking stellen. Maar de gemeente kan bijvoorbeeld ook bijdragen door een projectleider te leveren.

Privaatrechtelijk kaderstellend: voorwaarden voor verkoop of gebruik van grond in eigendom bij de gemeente

De gemeente kan als eigenaar voorwaarden stellen aan het gebruik van gronden. Zo kan zij ervoor zorgen dat de gronden alleen voor bepaalde doeleinden worden gebruikt (bijvoorbeeld realisatie duurzame energieprojecten) en voorwaarden stellen aan de participatie in de realisatie van deze initiatieven.

Planologisch kaderstellend: voorwaarden planologische medewerking

Als een project (gedeeltelijk) door een projectontwikkelaar wordt ontwikkeld, dan kan de gemeente voorwaarden verbinden aan haar planologische medewerking. De gemeente kan een bevoegdhedenovereenkomst sluiten met de projectontwikkelaar om bijvoorbeeld lokale participatie af te dwingen, of ruimte te bieden aan een lokaal initiatief.

Bijlage 1: financieringsvormen energiefondsen

Financiering vanuit energiefondsen is er in verschillende vormen. De meest veel voorkomende vormen zijn: een lening, garantstellingen en participaties.

Lening

Voor een lening wordt een rente bepaald. Er zijn ook zogenaamde 'zachte' leningen met een lagere rente dan bijvoorbeeld bij de bank. Het doel hiervan is het stimuleren van projecten met een maatschappelijke doelstelling. Dit kan voor energiecoöperaties extra interessant zijn. Voorbeeld hiervan is het duurzaamheidsfonds van de gemeente Amsterdam. Deze lening moet uiteraard wel afgelost worden. Je hebt ook achtergestelde leningen. Deze leningen worden bij faillissement 'achter de andere leningen gesteld', mocht er niet genoeg geld zijn om alle schuldeisers terug te betalen.

Garantstelling

Een garantstelling is een manier om andere financiers aan te trekken. De provincie of gemeente staat dan garant voor bijvoorbeeld een lening bij de bank, stel dat de energiecoöperatie deze lening niet zelf terug kan betalen. Dit maakt het eenvoudiger om als coöperatie geld bij de bank te lenen.

Participatie

Met een participatie wordt een aandeel bedoeld. Dit gaat om een aandeel in het te realiseren project. Energiefondsen bieden dit in bijna alle gevallen aan, in veel gevallen tot maximaal 50%. Dit betekent dat het fonds risicovol in het project meedoet. Via een participatie van een energiefonds is het bijvoorbeeld mogelijk als energiecoöperatie om dat deel te financieren waarvoor geen eigen vermogen (ook via ledeninleg) beschikbaar is én geen bankfinanciering mogelijk is. Energiefondsen hebben bij een risicovolle investering ook baat bij het doorgaan van het project. Hiervoor bieden zij ook ondersteuning van projecten aan. Dit doet bijvoorbeeld de BOM in Noord-Brabant.